

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ПЛАТФОРМА ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО
ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО
СУСПІЛЬНОГО ДІАЛОГУ**

Матеріали науково-практичної конференції

22-23 травня 2015 року

Харків – 2015

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431
Т65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;
Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.
Тел +380 (57) 700-26-62

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу. Матеріали науково-практичної конференції (22-23 травня 2015 року). – Харків, 2015.– 274с.

Збірку присвячено актуальним проблемам сучасної традиційної культури, які було висвітлено в ході роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу», що відбулася в м. Харкові 22-23 травня 2015 року.

У представлених тезах та доповідях окреслено сучасні підходи до міжкультурного та міжрегіонального діалогу з позицій мистецтвознавства, історії, філософії, педагогіки та культури. Виявлено й обгрунтовано шляхи ефективного застосування традиційної культури в сучасному глобалізованому суспільстві. Окрему увагу приділено питанням взаємопроникнення та взаємозбагачення національних культур в історичному вимірі. В конференції взяли участь провідні науковці та досвідчені фахівці з різних регіонів України, а також із Молдови та Росії.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами національного усвідомлення та самоідентифікації, перспективами розвитку традиційної культури та її ролі в міжкультурному та міжрегіональному суспільному діалозі.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2015

А.О. Фененко,
учений секретар
Харківського історичного музею

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ЕКСПОЗИЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ МУЗЕЮ

Важливість збереження нематеріальної культурної спадщини, як невід'ємної частини національної та світової культури, закріплена у Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини, до якої Україна приєдналася у 2008 році, а також Законі України «Про культуру» та, зважаючи на нерозривний зв'язок відповідних об'єктів нематеріальної культурної спадщини з матеріальними культурними цінностями, вивчення, збереження, використання та популяризація яких належить до основних завдань музею, ставить питання щодо відповідної презентації нематеріальної культурної спадщини в експозиційному просторі музею.

Зазвичай, представляючи в музейній експозиції звичаї, форми показу та вираження, знання та навички опосередковано – через пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти основна експозиційна увага переважно зосереджується саме на цих матеріальних об'єктах. В той же час, повноцінна презентація нематеріальних об'єктів обмежена через специфіку цього типу культурної спадщини. Вони можуть бути представлені у вербалізованому вигляді – через експозиційні тексти, однак цей варіант має невисокі атрактивні якості й дозволяє представити лише суттєво обмежений інформаційний блок. Також вони можуть бути презентовані в ході окремих культурно-освітніх заходів музею – як вербалізовано, наприклад, через розповідь екскурсовода, так і через відповідні «живі моделі» – під час театралізованих масових заходів, майстер-класів тощо. Останній варіант досить складний в організації і не може бути представлений у експозиції на постійній основі.

У той же час, поширення інформаційних технологій дає нові знаряддя для експозиційної презентації нематеріальних об'єктів. Найпростішим варіантом є демонстрація в експозиції відповідних відео- та аудіозаписів. Однак такий спосіб не дозволяє повноцінно «прив'язати» визначені нематеріальні об'єкти до представлених у експозиції артефактів, які безпосередньо стосуються цих об'єктів.

Також виникає проблема щодо використання цього способу в експозиціях, побудованих за ансамблевим методом.

Широкий простір дають новітні технології створення доповненої реальності, які дозволяють віртуально включити в сформований експозиційний простір відповідні «живі моделі». Завдяки цьому можна забезпечити перманентну «присутність» в експозиційній опрідеченій моделі певного історичного процесу, епохи чи окремої тематики віртуальних «живих моделей» пов'язаних з ними об'єктів нематеріальної культурної спадщини, які можуть органічно взаємодіяти з представленою в експозиції предметною складовою. Наприклад, включення до інтер'єру, побудованої за ансамблевим методом етнографічної виставки віртуальної моделі пов'язаного з даним інтер'єром прикладу діяльності людини (або низки відповідних моделей), дасть змогу музейній аудиторії в атрактивній, зручній для сприймання формі отримати широкий обсяг різноманітної інформації щодо певної сторони традиційної культури, повноцінна музейна презентація якої раніше була ускладнена через її специфіку.

Таким чином, важливість збереження нематеріальної культурної спадщини ставить питання щодо повноцінного включення до експозиційного простору музею, поряд з матеріальними об'єктами культури, пов'язаної з ними нематеріальної складової культурної спадщини. Традиційні експозиційні засоби не дають в повній мірі розкрити інформаційний потенціал відповідних нематеріальних об'єктів. У той же час, поширення новітніх інформаційних технологій надає нові засоби для презентації об'єктів культурного надбання в музеї.

Перспективним є використання технологій доповненої реальності, які дають можливість представити в музейній експозиції, як органічні складові, атрактивні «живі моделі» відповідних об'єктів нематеріальної культурної спадщини, що сприяє розширенню комунікаційного потенціалу музейної експозиції в питанні різнобічної презентації надбань національної та світової культурної спадщини.